

ליל שבת קודש פרשת שופטים ה'תש"ם

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד', המדבר מדעת השלם שהוא האחדות בין חסד לגבורה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל) פשאדם יודע שכל מארעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא, פמו שפתוב (תהלים נ"ו): "בה' אהלל דבר באלהים אהלל דבר", וזאת הבחינה היא מעין עולם הבא, פמו שאמר חכמינו, זכרונם לברכה (פסחים נ:): "ביום ההוא יהיה ה' אחד" וכו' והקשו: וכי האידנא לאו הוא אחד? ותרצו חכמינו, זכרונם לברכה: האידנא מברכין על הטובה הטוב והמטיב, ועל הרעה דין אמת, ולעתיד פלו הטוב והמטיב, שיהיה שם ה' ושם אלקים אחדות אחד וכו', וכשידע כל זאת, נקרא ידיעה שלמה, פי עקר הדעת הוא אחדות של חסד וכו', עיין כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר התכלית הוא, שיזכה האדם להכיר את השם יתברך מתוך כל מאורעותיו, והן שיהיה לו טוב, והן שיהיה לו מה שנראה היפוך משוב, יכיר שהכל ממנו יתברך לבד, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ומאתו יתברך לא יוצא שם דבר רע חס ושלו, וכמו שכתוב (איכה ג') מפי עליון לא תצא הרעות וגו', רק לפעמים הדברים נראים רע בעיני הבריות, כי אינם זוכים לדעת שלם, להכיר שהקדוש ברוך הוא מתלבש שם, אבל מיד שיש לאדם דעת שלם, והוא יודע היטיב שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, אזי מכיר שאין שום דבר רע כלל חס ושלו, ומברך על הכל הטוב והמטיב, כמו שיהיה לעתיד לבא, שיברכו על הכל הטוב והמטיב, כי היום שאנחנו עדיין בגלות ובקטנות הדעת, יכול להיות שאין אנו משיגים את עוצם הטוב שיש בתוך הדבר שאירע לנו, אבל לעתיד לבא שיתגלה הדעת לעיני כולם, בבחינת (ישעיה י"א) ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, אזי יברכו על הכל הטוב והמטיב, כי תיכף ומיד יכירו שהכל ממנו יתברך לתכלית הטוב, ויהללו ויברכו לשמו יתברך הן על מדת החסד והן על מדת הדין, בחינת (תהלים נ"ו) בהוי"ה אהלל דבר, באלהים אהלל דבר, כי יכירו שהתכלית של מדת הדין הוא רק לקרב האדם אליו יתברך, ולהדביק אותו בו יתברך, ואם כן אין שום דבר רע כלל, והשגה זאת היא מעין עולם הבא, כי מי שזוכה להשיג קצת

ממנה בעולם הזה, הרי הוא חי כבר בדוגמת עולם הבא, כי בעולם הבא בוודאי יכירו כולם את עוצם טובו וחסדו יתברך על כל פרט ופרט, וגם היום כשזוכים להכניס דעת זאת בלבנו, הרי נעשה אדם שלם עם דעת שלם, ועולמו רואה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שהיה אחד מאנשי שלומינו בעיר אומין עשיר גדול מאד, והיה גם בעל צדקה נפלא מאד, וחילק ופיזר צדקה לעניים על ימין ועל שמאל, והיה מפורסם לשם ולתפארת בין כל אנ"ש לגודל הצדקה שלו, אבל עברו זמנים קשים ונתהפך עליו הגלגל, וירד מעשירותו, ונעשה עני ואביון ממש, וכבר לא היה לו מה ליתן ולחלק לעניים, והיה מתנצל עצמו לפניהם, שכבר אין לו, אבל העניים לא האמינו לו, שהרי אתמול נתן להם ביד רחבה, ואיך פתאום הפסיק? והתחילו לבזותו ולקללו, ואמרו עליו שנעשה קמצן, וכבר אינו רוצה לחלק צדקה וכו', והבזיונות והעלבונות נגעו בנפשו, עד שנפל לתוך דכאון עמוק ומרה שחורה, ולא רצה לצאת מכותלי ביתו, פעם בא אחד מאנשי שלומינו התמימים אליו, ואמר לו, הרי מן השמים בחנו אותך עם נסיון העשירות, ועמדת בנסיון בתכלית השלימות, שהרי חילקת צדקה לעניים בלי שיעור וסוף, תדע שעכשיו בוחנים אותך עם נסיון העניות, לראות איך תחזיק מעמד, ואם כן, וכי לא תעמוד גם בנסיון זו של עניות!? ובדיבורים אלו שיצאו מפיו בתמימות ופשיטות גדול, חיזק וניחם אותו מאד, וחזר אל המוחין שלו, והתחיל לצאת מן הבית, ולא שם לבו כלל אל מה שבני אדם חירפו וביזו אותו, ולבסוף חזר אל עשירותו, הרי איך שאדם צריך להחזיק מעמד בכל מיני מצבים שעוברים עליו בחיים, הן בחסד והן בגבורה ואז דייקא בא אל השלימות הדעת שלו ולהתדבק בו יתברך באמת, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע (דברים י"ה) תמים תהיה עם הוי"ה אלהיך, ויש להבין למה דייקא השם מלא "הוי"ה אלהיך" מוזכר אצל מדת התמימות? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי "תמים" תרגומו "שלים", היינו שלימות הדעת והמוחין הנ"ל, שהוא האחדות בין חסד לגבורה, לדעת שבכל דבר יש יד ה', ואין שום טבע מקרה ומזל כלל, ולכן תמים תהיה, מתי? כשאתה עם "הוי"ה אלהיך", היינו שאתה לא עושה חילוק והפרש בין מדת החסד למדת הדין, רק כל דבר אתה מקבל עליך בתמימות ובאהבה, וכמו שפירש"י ז"ל, התהלך עמו בתמימות, ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו עיין שם, כי העיקר לקשר עצמו אל הנקודה השייך אל לבו בעת הזאת,

ולדעת שטובו יתברך גנוז בגוויה, אם כן למה לדאוג ולחקור אחר העתידות, הלא הכל ממנו יתברך רק לטובה, וזהו עיקר מדת התמימות שהוא השלימות, ולכן מוזכר כאן השם מלא, "הוי"ה אלהיך", כי הוא האחדות בין חסד וגבורה, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת התמימות באמת, ולזכות לדעת שלם, להכיר אותו יתברך מכל פרטי החיים שלנו, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת שופטים ה'תש"ם

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בספורי מעשיות של רביז"ל במעשה מהבנים שנחלפו דף ש"ח עיין שם.

והלך אל הגן (הינו זה הבן מלך האמת), וראָה שיש לו חומה סביב, והשער פתוח, ואין שם שומרים, פי בודאי אין צריכים שומרים לזה הגן, והיה הולך אצל הגן, והסתפל וראָה, שעומד שם אצל הגן אָדם, הינו שהיה מציר שם אָדם והסתפל וראָה, שלמעלה, מעל האָדם, יש דף, (שקורין טאבליצע) [לוח], וכתוב שם, שזה האָדם היה מלך לפני פמה מאות שנים, ובימי המלך הזה היה שלום, פי עד אותו המלך היה מלחמות, וכן אחריו היה מלחמות, ובימי המלך הזה היה שלום, והתבונן מאחר שפבר נעשה מבין דבר מתוך דבר, פנ"ל, שהפל תלוי בזה האָדם; שפשנכנסין לגן ורודפין אותו אין צריכין לברח פלל, רק לעמד עצמו אצל האָדם, ועל ידי זה ינצל, ויותר מזה: שאם יקחו את האָדם הזה ויעמידו אותו לפני בתוך הגן הזה, אזי יוכל כל אָדם לפנס בשלום אל הגן הזה (פל זה הבין זה הבן מלך האמת על ידי שהיה מבין דבר מתוך דבר, פנ"ל), והלך ונכנס אל הגן; ותכף פשהתחילו לרדפו הלך ועמד אצל האָדם הנ"ל, שעומד אצל הגן מבחוץ, ועל-ידי-זה יצא בשלום, בלי פגע פלל, פי אחרים, פשנכנסו לגן והתחילו לרדפם היו בורחים בבהלה גדולה מאד, והיו מפים ונלקים על-ידי-זה; והוא יצא בשלום ושלוח על-ידי שעמד עצמו אצל האָדם הנ"ל, והשרים ראו ותמהו על שיצא בשלום, ואזי צוה (זה הבן מלך האמת) לקח את האָדם

הג'ל וילהעמיד אֹתוֹ בפנים בתוך הגן, וכן עשו, ואזי עברו פל השרים בתוך הגן ונכנסו ויצאו בשלום, בלי פגע כלל.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביו"ל ממשיך לספר, והלך אל הגן (הינו זה הפן מלך האמת), ורָאָה שיש לו חומה סביב, והשער פתוח, כי כן הוא בכל דבר שבקדושה, כשאדם רוצה להתקרב אליו יתברך, בוודאי נראה כמו חומה בצורה לפניו, ומתפשטים לפני עיניו כל מיני מניעות ובלבולים, אבל כולם הם רק באחיזת עינים (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ו), לנסות ולבחון את האדם אם כוונתו רצויה לשמים באמת, אבל השער תמיד פתוח, כי תמיד נשאר פתח פתוח נגד האמונה הקדושה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קנ"ב), ועל ידי שאדם מוסר נפשו ליכנס לשם, זוכה ליכנס לשלום ולצאת לשלום.

ואין שם שומרים, פי בודאי אין צריכים שומרים לזה הגן, כי הגן הוא הגן עדן שנמצא כאן למטה בזה העולם, ומי שזוכה ליכנס לשם הוא עולה ומתענג בנועם זיו השכינה ועולמו רואה בחייו, וכמעט שיתבטל ממציאיותו לגמרי מרוב אור חיות זיו ודביקות שמרגיש בזה העולם, ולכן אין צריכין שומרים על הגן הזה, כי מי שאינו זוכה, הרי אינו מוצא כלל הגן הזה, וכל החיים שלו מר ומרורים מאד, ונדמה לו כאילו רודפים אותו ומבריחים אותו מן הגן, ובאמת אף אחד אינו רודף אותו, רק הוא רודף את עצמו, על ידי תאוותיו ומדותיו הרעות, נמצא הוא מעכב את עצמו מליכנס אל תוך הגן.

והיה הולך אצל הגן, והסתפל ורָאָה, שעומד שם אצל הגן אדם, האדם שעומד אצל הגן הוא הצדיק, שנקרא כל אדם, כי כל העולם נברא בשבילו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו'): מאי (קהלת י"ב) כי זה כל האדם, כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה, וכן אמרו (חגיגה י"ב): כל העולם עומד על עמוד אחד וצדיק שמו, והדמות של האדם הזה מצוייר אצל הגן, היינו דמות דיוקנו שהוא בתוך ספריו הקדושים, כי פניו שכלו וחכמתו של הצדיק הוא בתוך הספרים שלו (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ב), ומי שמתבונן בתוך ספרי הצדיק ומקשר עצמו אליו, הרי זוכה למצוא את שערי הגן עדן וליכנס לשם לשלום.

והסתפל ורָאָה, שלמעלה, מעל האדם, יש דף, (שקורין טאבליצע) [לוח], וכתוב שם, שזה האדם היה מלך לפני כמה מאות שנים, ובימי המלך הזה היה שלום, פי עד אותו המלך היה מלחמות, וכן אחריו היה מלחמות, ובימי

המלך הזה היה שלום, והתבונן מאחר שפבר נעשה מבין דבר מתוך דבר, פנ"ל, שהפל תלוי בזה האדם; שפשנכנסין לגן ורודפין אותו אין צריכין לברח פלל, רק לעמד עצמו אצל האדם, ועל ידי זה ינצל, כי הצדיק האמת הוא בחינת מלך שיש לו שליטה וממשלה בעולם, בבחינת (גיטין ס"ב.) מאן מלכי? רבנן, כי הוא מושל על כל הדור, וגם על כל שאר צדיקי הדור (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב"ו), ובימיו בוודאי יש שלום בעולם, כי הצדיק האמת עושה שלום בין נשמות ישראל לאביהם שבשמים, ובין אדם לחבירו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוף ברכות) תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, וכשלימודיו הנפלאים מתגלים בעולם בוודאי מתרבה השלום בעולם, אבל אחר הסתלקותו, דיבוריו ותורותיו נעלמים ונסתרים מן העולם, וצריכין לגלות ולפרסם אותם, למען כולם יוכלו ליכנס אל תוך הגן.

והתבונן מאחר שפבר נעשה מבין דבר מתוך דבר, פנ"ל, שהפל תלוי בזה האדם; שפשנכנסין לגן ורודפין אותו אין צריכין לברח פלל, רק לעמד עצמו אצל האדם, ועל ידי זה ינצל, כי על ידי שאדם מעמיד עצמו אצל הצדיק, ובורח בכל פעם אצלו, ושואב ממנו עצות והתחזקות ויראת שמים, על ידי זה ניצול מכל הרדיפות המדומות של עולם הזה, וזוכה ליכנס ולצאת לשלום בהגן עדן שנמצא כאן בזה העולם, בבחינת מה שנאמר אצל אדם הראשון אחר שחטא ונתגרש מן הגן עדן, שבת אגין עלוהי (זוהר תרומה קל"ח), היינו שהעמיד עצמו אצל שבת קודש, וזה מה שהגין עליו מלהתרחק יותר, כי הצדיק הוא בחינת שבת קודש, וכמובא בזוהר (נשא קמ"ד:) על רבי שמעון בר יוחאי, אנת הוא שבת דכולהו יומי, כי שבת הוא שמא דקודשא בריך הוא (זוהר יתרו פ"ח:), כי בשבת נתגלה עצם גילוי אלקותו יתברך לכל נשמות ישראל, וכן הצדיק תמיד מגלה אור אלקותו יתברך לכל באי עולם, ולכן הוא מתקדש בקדושת שבת קודש ממש, וכל מה שאדם מעמיד עצמו אצל הצדיק, כן הוא ניצול מכל הרדיפות של הבלי עולם הזה, בבחינת שבת קודש שיש שביתה ונייחא מכל, ועולמו רואה בחייו, אשרי לו.

ויותר מזה: שאם יקחו את האדם הזה ויעמידו אותו לפניו בתוך הגן הזה, אזי יוכל כל אדם לפנס בשלום אל הגן הזה (פל זה הבין זה הבין מלך האמת על ידי שהיה מבין דבר מתוך דבר, פנ"ל), כי לא מספיק מה שאדם לבד זוכה לדעת מן הצדיק, ולינצל מכל הבלי עולם הזה על ידו, אלא חוב קדוש מוטל עליו לגלות ולפרסם את הצדיק לכל באי עולם, למען יוכלו לזכות לחיים טובים על ידו, ולכן אם משימין את האדם שהוא הצדיק בתוך הגן, למען כולם יוכלו להכיר

אותו וליהנות מעוצם אורו ונועם זיוו, על ידי זה כולם יכולים ליכנס לשלום לתוך הגן.

והלך ונכנס אל הגן; ותכף פשהתחילו לרדפו הלך ועמד אצל האדם הנ"ל, שעומד אצל הגן מבחוץ, ועל-ידי-זה יצא בשלום, בלי פגע כלל, פי אחרים, פשנכנסו לגן והתחילו לרדפם היו בורחים בבהלה גדולה מאד, והיו מפנים ונלקים על-ידי-זה; והוא יצא בשלום ושלוה על-ידי שעמד עצמו אצל האדם הנ"ל, כי העולם הזה הוא גן נפלא ונורא מאד, שיכולים להפוך אותה לגן עדן ממש, אבל לא כל אחד זוכה למצוא את הגן שבוה העולם, כי אינו מקורב אל אדם הגן, ואין לו הלימודים של הצדיק איך להחזיק מעמד בזה העולם, שזה בחינת הד' שנכנסו לפרדס, המובא בגמרא (הגיגה י"ד), בן עזאי, בן זומא, אחר, ורבי עקיבא, בן עזאי הציץ ומת, בן זומא הציץ ונפגע, אחר קיצץ בנטיעות, ורק רבי עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום, כי האחרים לא היה להם הבקיאות הנכון איך ליכנס אל הגן הנפלא הזה שנמצא בזה העולם, ולא ידעו איך לעמוד אצל האדם של הגן, ולינצל מכל הרדיפות שרודפים אותם, מה שהם באמת הרדיפות של האדם בעצמו, שרודף את עצמו מיניה וביה, כי לא מוצא לעצמו מנוחה ויישוב הדעת בעולם הזה, ונדמה לו שצריך להיפרד ולהפריש עצמו לגמרי מעולם הזה, שזהו מה שרביז"ל מספר כאן, ש"היו מכים ונלקים על ידי זה", ומקודם סיפר רביז"ל שאין מכים, רק העיקר מה שרודפים אותו, עיין שם, אלא זהו כנ"ל, שהם מכים ונלקים על ידי עצמם, שרודפים את עצמם, ונכשלים איש באחיו, ועל ידי זה סובלים צרות ויסורים, ובורחין מן הגן, אבל רבי עקיבא היה לו הבקיאות הנכון איך למצוא אותו יתברך בכל פרט ופרט של החיים, ועל ידי זה נכנס בשלום ויצא בשלום.

והשרים ראו ותמהו על שיצא בשלום, ואזי צוה (זה הבן מלך האמת) לקח את האדם הנ"ל ולהעמיד אותו בפנים בתוך הגן, וכן עשו, ואזי עברו כל השרים בתוך הגן ונכנסו ויצאו בשלום, בלי פגע כלל, כי בודאי זה היה חידוש גדול אצלם, שיהיה נמצא אדם כזה שיהיה לו הבקיאות הנכון איך לעבור בשלום לתוך הגן של עולם הזה, אבל על זה עדיין לא תיארנו כלל שיהיו יכולים לגלות דרך זה לכל באי עולם, ולכן כשהבן מלך העמיד את האדם שהוא הצדיק בתוך הגן, וכולם היו יכולים להתקרב אליו ולשתות בצמא את דבריו, זה בודאי היה חידוש שבחידושים, כי כולם זכו ליהנות מן אורו הגדול.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזה סובב והולך על דבר רביז"ל, שצריכין לגלות ולפרסם אורו של רביז"ל בכל העולם בריש גלי, ובראש כל חוצות, ולא להתבייש מפני אף בריה שבעולם, ואנשי שלומינו צריכין לצאת מתוך צמצום וקטנות המוחין, מלחשוב שדבר רביז"ל צריך להיות כלוא ומוסגר בתוך איזה מרתף או פינה נדחת, אדרבה דבר רביז"ל צריך לצאת בפומבי לכל באי עולם, ולגלות ולפרסם אורו הגדול במרץ וכח הכי גדול, לכל העדות, ולכל באי עולם, ומי שמרהיב נפשו לומר שאין צריכין לגלות דבר רביז"ל לאיזה סוג בני אדם, וכאילו איזה עדה לא שייך לדבר רביז"ל, הוא טיפש סכל ופתי, ואין יודע בין ימינו לשמאלו מהו דבר רביז"ל, ומה רביז"ל רוצה מאתנו, כי אילו היה משיג את גודל מעלת ענין רביז"ל, ואיך רביז"ל מאיר בכל אחד ואחד מישראל אור אלקותו יתברך, היה מבין שזה שייך לכל אחד ואחד מישראל בלי יוצא מן הכלל, והיה מוסר נפשו לגלות ולפרסם את אורו של רביז"ל לכל העולם כולו, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים באמת אל רביז"ל, ולקבל ממנו לימודיו הנפלאים, עדי נזכה להאיר אור אלקותו יתברך בכל העולם כולו, ולראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת שופטים ה'תש"ם

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו', המדבר מכוונות אלול, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, הגה עכשיו נכנסים ימי אלול הקדושים, שהם ימי תשובה וימי הסליחות והרחמים, ורביז"ל מגלה לנו בתורה זו סוד כוונת אלול, שהוא סוד התשובה, ואומר רביז"ל (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו) פי צריך כל אדם למעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום, פי מי שרוזף אחר הפכוד, אינו זוכה לכבוד אלקים, אלא לכבוד של מלכים, שנאמר בו (משלי כ"ה): "כבד מלכים חקר דבר", והפל חוקרים אחריו ושואלים: מי הוא זה ואיזהו, שתולקים לו פכוד הזה, ותולקים עליו, שאומרים שאינו ראוי לפכוד הזה, אבל מי שבורח מן הפכוד, שממעט

בכבוד עצמו ומרבה בכבוד המקום, אזי הוא זוכה לכבוד אלהים, ואז אין בני-אדם חוקרים על כבודו אם הוא ראוי אם לאו, ועליו נאמר (שם): "כבוד אלהים הסתר דבר", כי אסור לחקק על הכבוד הזה, ואי אפשר לזפות לכבוד הזה, אלא על-ידי תשובה, ועקר התשובה-פשישמע בזיונו, ידם וישתק וכו', וכשרוצה אדם לילך בדרכי התשובה, צריך להיות בקי בהלכה, וצריך להיות לו שני בקיאות, הינו בקי ברצוא, ובקי בשוב, כמו שכתוב (זהר ויקהל ריג:): 'זכאה מאן דעיל ונפיק', וזה בחינת (תהלים קל"ט): "אם אסק שמים-שם אָתָה", בחינת עיל, בחינת בקי ברצוא, "ואציעה שאול-הנך", בחינת ונפיק, בחינת בקי בשוב, וזה (שיר-השירים ו): "אני לדודי ודודי לי" 'אני לדודי', זה בחינת עיל, 'ודודי לי' זה בחינת ונפיק, וזה סוד פונת אלול וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר תכלית שלימות האדם שצריך להגיע אליה בזה העולם, הוא להכיר את הקדוש ברוך הוא, היינו להכיר כבודו יתברך מכל פרט ופרט של הבריאה, וכל החיים שלו יהיה רק בשביל כבודו יתברך, שהוא בעצמו יכיר את השם יתברך, וגם יכיר אותו בפי כל הבריות, ואל כל זה זוכין כפי שמשים עצמו וכבודו לאין ולאפס נגד כבודו יתברך, היינו שאין מסתכל על כבוד עצמו כלל, רק על כבוד השם יתברך, שיצא איזה כבוד בשביל השם יתברך מכל מה שעושה, ואז זוכה לכבוד אלקי, שעליו נאמר (משלי כ"ה) כבוד אלהים הסתר דבר, כי על הכבוד הזה, אין אף אחד מבין, והוא מוסתר ומכוסה מעיני הבריות, רק בינו לבין עצמו זוכה לכבוד אלקי, שעליו נאמר (ישעיה ס"ד) עין לא ראתה אלקים זולתיך וגו', כי זוכה להרגיש כבודו יתברך החופף עליו כל היום, ואין לפני מראה עיניו רק את עצם עצמיות כבודו יתברך, וזה אי אפשר לפרש או לתאר במילין כלל, והוא עיקר תכלית החיים, שבשביל זה נברא האדם עלי אדמות, להכיר אותו יתברך, ולראות את כבודו יתברך, אבל כפי שנכנס באדם ישות ומציאות בזה העולם, שרוצה להיות משהו בזה העולם, עשיר, מפורסם, רבי, מנהיג וכו', אזי אינו זוכה לכבוד אלקים, אלא לכבוד מלכים, שעליו נאמר (שם) כבוד מלכים חקור דבר, היינו שיכול להיות שבני אדם יחלקו לו כבוד וירוצו אחריו, אבל יהיו גם כן הרבה חוקרים ושואלים על הכבוד הזה, אם הוא ראוי אליו או לא, כי כבוד עולם הזה הבל ושוא נתעה, ויש להרבה בני אדם קנאה ושנאה על מי שיש לו כבוד, ולכן חוקרים וחולקים עליו, למה מגיע לו כבוד כזה, וסובל רדיפות ומחלוקת מהרבה בני אדם, ואין לו מנוחה ושלום מן הכבוד שלו.

והנה באמת אנחנו מוצאים שגם על גדולי הצדיקים במשך כל הדורות, היה מחלוקת ורדיפות עליהם מאינשי דלא מעלי, שחקרו וחלקו עליהם, בכל מיני חקירות ורדיפות, ולכאורה למה הגיע להם כזאת, הלא בוודאי זכו לכבוד אלקי, שעליו נאמר כבוד אלקים הסתר דבר, ולמה חלקו עליהם? אבל באמת מן השמים מרחמים על צדיקים קדושים כאלו, שעבדו ויגעו וטרחו כל ימי חייהם, והגיעו אל מדריגה גבוהה כזו בהשגת אור האין סוף ברוך הוא, ומפחדים שלא יכנס בהם איזה נדנוד קלה של ישות וגיאות, כי הלא האדם נמצא בעולם הגשמי והחומרי, ויתכן מאד שיתחיל ליכנס בו איזה מחשבה של ישות, שכבר הגיע לאיזה מדריגה והשגה, ולכן מן השמים שולחים לצדיקים אלו כל מיני חולקים ומתנגדים שיחלקו עליהם, ועל ידי זה נשבר לבם בקרבם, לשברי שברים ממש, כי כואב להם מאד שבני אדם יחלקו עליהם על לא דבר ממש, אנשים שלא מכירים אותם כלל, פוערים את פיהם לדבר עליהם כל דבר רע, כמו כלבים שצועקים על חנם, וכעין שמוכא בגמרא (יב"א פ"ג:) סימן לכלב שוטה פיו פתוח, ופירש החפץ חיים ז"ל, שמי שפיו פתוח תמיד לדבר מאחרים הוא כמו כלב שוטה, שצועק בחנם על כל עובר ושב, ועוד סימן יש שם בגמרא, זנבו מונח על ירכותיו עיין שם, וזה מרמז על פגם הברית רחמנא ליצלקן, כי מי שמדבר על צדיקים בוודאי הוא פגום מאד רחמנא ליצלקן, בבחינת (תהלים נ"ה) שלח ידיו בשלומיו, חילל ברית, ולכן כשרשעים כאלו מדברים רע על הצדיקים, זה כואב להם מאד, ושובר את לבם ורוחם לגמרי, עד שלא יתכן שיכנס בהם שום מחשבה של ישות וגיאות, כי הם שבורים בעיני עצמם לגמרי, ואז זוכים לכבוד אלקי במדריגה גבוהה מאד, ונכללים לגמרי באור האין סוף ברוך הוא.

וזהו דברי רביז"ל בתורה זו, שאי אפשר לזכות לכבוד אלקי אלא על ידי תשובה, ועיקר התשובה כשישמע בזיונו ידום וישתוק, כי כשאדם שומע את בזיונו מפי אחרים, ואינו יוצא לריב ולהתקוטט עמהם, רק מקבל את הכל באהבה, ויודע שיש כוונה עליונה בזה שצריך לקבל בזיונות ושפיכות דמים כאלו, על ידי זה נעשה במל ואפס בעיני עצמו לגמרי וזוכה לכבוד אלקי במדריגה עליונה מאד.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שיוצא מדברי מוהרנ"ת ז"ל בליקוטי תפילות על תורה זו, שהבזיונות האלו אינם רק בזיונות שמקבלים מאחרים, אלא גם הבזיונות שיש לאדם ממנו בעצמו, כי כשאדם רוצה לעסוק בעבודת השם, ומנסה בכל פעם להרים ולהגביה את עצמו אליו יתברך, אבל בכל פעם נופל חזרה אל המדות רעות והתאוות רעות שלו, על זה יש לו בזיונות עצמות ממנו בעצמו, והוא מתבייש מעצמו מאד, והנה כשאינו מקבל אותם באהבה בבחינת "ישמע בזיונו ידום

וישתוק", אזי לכו נעשה מלא קושיות ועקמימיות, ושואל, למה עובר עלי מה שעובר, הלא רציתי להיות איש כשר, ולמה יקרה לי כזאת? ועל זה נחלש דעתו מאד, והוא עלול ליפול מכל עבודתו לגמרי חס ושלום, אבל מיד שמקבל כל הבא עליו באהבה, ויודע שצדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו, ובהכרח שיעבור עליו כל הירידות והנפילות האלו לפני שזוכה ליכנס אל שער הקדושה, אזי שותק ודומם לכל הבזיונות שעוברים עליו מעצמו, וסוף כל סוף זוכה לעלות אל כבוד אלקו, ולהשיג אורו יתברך בתכלית מדריגה העליונה, אשרי לו.

וכל זה נקרא "דרך" התשובה, כי מאז שיוצא האדם מבטן אמו עד חזרתו אל האדמה אשר לוקח משם, האדם נמצא על "דרך" ומעבר, שמולך את נשמתו מן העולם הזה אל העולם הבא, וכמו שאמר רבינו^ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' מ"ח) ודע שהאדם צריך לעבור על גשר צר מאד, והכלל והעיקר שלא יתפחד כלל, כי בשעה שנוולד מכניסים נשמתו בתוך גופו הגשמי, ואומרים לו שיתחיל ללכת על ה"דרך" הזה שצריך להביא אותו אל תכליתו הנצחי לעולם הבא, אבל כדי ללכת על הדרך הזה צריך להיות בקי מאד, כי הרי הוא גשר צר מאד, שבקל יכול ליפול מן הגשר חס ושלום אם אינו נוהר ללכת כראוי, ולכן צריך להיות בקי ברצוא ובקי בשוב, היינו איך ללכת למעלה ואיך ללכת למטה, ושני בקיאות אלו הם עיקר הדרך, כי פעמיים בק"י עולה בגימטריא דר"ך, כי מצד אחד האדם צריך לדעת איך ללכת למעלה, שזה נקרא בק"י ברצוא, ובכל פעם לנסות להרים ולהגביה עצמו אליו יתברך, ואף פעם לא יחשוב שכבר הגיע לשלימותו ולתכליתו, ואין לו מה לעלות יותר, כי מיד שנדמה לאדם שהשיג את הכל, סימן שעדיין לא השיג כלום, כי תכלית הידיעה אשר לא נדע, תכלית של כל העבודות הוא לדעת שעדיין לא השגנו כלום באור האין סוף ברוך הוא, כי לגדולתו יתברך אין חקר, ואם אסק שמים שם אתה (תהלים קל"ט), כל מה שאעלה ואסק בשמים אתה יתברך נמצא שם, ועדיין לא השגתי כלום, וכל זה נקרא בק"י ברצוא.

ובקי בשוב הוא, שיהיה לאדם בקיאות עצום איך לרדת למטה, דהיינו אפילו אם לפעמים נופל ויורד אל מקומות נמוכים ושפילים מאד, ונדמה לו שהוא הכי פחות והכי גרוע בעולם, אף פעם לא יתייאש עצמו בשום פנים ואופן, רק יידע נאמנה שגם בעוצם ירידתו, הקדוש ברוך הוא נמצא שם, בבחינת (שם) ואציעה שאול הנך, שאפילו אם כבר הצעתי לעצמי מטה בשאול תחתית חס ושלום, גם שם אתה נמצא, וכמו שצעק רבינו^ל בקול גדול ואמר (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ח) "קיינ ייאוש אין גאר ניט פאר האנדין" (אין שום ייאוש בעולם כלל), כי גם בשאול תחתית יכולים

להיות סמוכים וקרובים אליו יתברך, העיקר להאמין שגם במקומו השם יתברך נמצא שם, ולצעוק אליו יתברך גם ממקום שהוא, בבחינת (יונה ב') מבטן שאול שועתי שמעת קולי, והנה כשיש לאדם שני בקיאות אלו, איך לעלות ולמטה ואיך לרדת למטה, אזי הוא הולך נכון על דרך התשובה, ובודאי יזכה להתקרב אליו יתברך מכל פרט ופרט שעובר עליו בחיים.

וזהו סוד השם בק"י שהוא ראשי תיבות י'חוד ב'רכה ק'דושה, והוא עולה בגימטריא הוי"ה אלהי"ם, כי הוי"ה הוא מרמז על מדת החסד, היינו בשעה שנתגלה לאדם חסדו וטובו יתברך, וזוכה לעלות מעלה מעלה בהשגות אלקותו יתברך, אזי יהיה לו בקיאות נכונה איך להתקרב אליו יתברך יותר ויותר, ואף פעם לא יחשוב שכבר השיג הכל, ואלהי"ם מרמז על מדת הגבורה, בשעה שעוברים קטנות ודינים על האדם, והוא מרגיש כאילו יורד ונופל פעם אחר פעם, גם אז יהיה לו בקיאות עצום איך להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו ולא יפול בעיני עצמו כלל, שזהו ענין הנ"ל של "ישמע בזיונו ידום וישתוק", שלא יחלש דעתו כלל, ואז זוכה להכלל באלופו של עולם שהוא השם יתברך, כי הוא כלליות צורת האות "א" שיש לה נקודה עליונה ונקודה תחתונה, וביניהם קו כמו "ו", לרמז שאדם צריך תמיד לעלות מן הנקודה התחתונה, אפילו בשאול תחתיות, אל הנקודה העליונה, שהוא אור האין סוף ברוך הוא, והעיקר על ידי הוא"ו שביניהם המרמז על הרקיע הכלול מכלליות הגוונים, שהוא ענין בושות ובזינות שפניו משתנין לכמה גוונים, כי על ידי שסובל בזיונות אלו בשתיקה ובדמימה זוכה לעלות מלמעלה למטה ולהכלל באור האין סוף ברוך הוא, ועולמו רואה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את כל הענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את פרשת הרוצח בשוגג, וכמו שכתוב (דברים י"ט) תבין לך הדרך ושלשת את גבול ארצך אשר ינתילך הוי"ה אלהיך והיה לנום שמה כל רוצח, ויש לומר בפסוק זה על פי דברי רביז"ל הנ"ל, כי הנה מבואר בדברי מוהרנ"ת ז"ל (ליקוטי הלכות עירובי תחומין הלכה ה') שענין הרוצח בשוגג גם מרמז על מי שרצח נפשו בשוגג, וניתק אותה משרשה העליון, ועיקר הצלחה לברוח אל השש ערי מקלט, שהם בחינת השש תיבות של קריאת שמע, שמע ישראל הוי"ה אלהינו הוי"ה אחד, שהוא כלליות האמונה הקדושה, כי על ידי האמונה האדם זוכה שמתכפר לו הכל, וכמו שאומר רביז"ל (ספר המדות אות אמונה ס"ו ל"ג) על ידי אמונה הקדוש ברוך הוא יסלח לך על כל עוונתיך, כי העוונות מכניסין כפירות באדם רחמנא ליצלן, וכמובא גם שם (ס"ו כ"ב) הפשע של אדם מכניס כפירה לאדם, ולכן

עיקר תיקונו הוא על ידי אמונה, והנה לפי דברי רבינו"ל הנ"ל שעיקר התשובה תלוי בשני מיני בקיאות הנ"ל, זה מרומז כאן בתוך הפסוק תבין לך הדרך, היינו שתכין לך "דרך" התשובה, איך לחזור בתשובה שלימה, אפילו מי שכבר רצה את הנשמה שלו בשוגג חס ושלום, וזהו על ידי ושלשת את גבול ארצך, היינו בחינת השלש בחינות של האלף הנ"ל, נקודה העליונה ונקודה התחתונה והוא"ו שביניהם, וזהו בחינת גבול ארצך אשר ינחילך הוי"ה אלהיך, כי מבואר בדברי רבינו"ל בסוף תורה זו, שזהו הג' מצוות שנצטוו ישראל בכניסתם לארץ, להכרית זרעו של עמלק, שהוא בחינת הנקודה התחתונה, להיות בק"י בשוב, ולא להתיימש עצמו בשום פנים ואופן, אפילו אם נרדף מעמלק וחיילותיו הטמאים, ולבנות להם בית הבחירה, שזהו נקודה העליונה, השגת הדעת והמוחין שהוא בנין בית המקדש, ולמנות להם מלך, שזהו הוא"ו שבתוך האלף, שהוא בחינת הבזיונות והשפיכות דמים שצריכין לסבול כדי להתקרב אל הצדיק, וזהו ושלשת את גבול ארצך אשר ינחילך, שתכין לך דרך של תשובה שיהיה כלול מכל השלש בחינות האלו שנצטוו ישראל בכניסתן לארץ, וזהו אשר ינחילך הוי"ה אלהיך דייקא, בחינת שני שמות הנ"ל הוי"ה אלהי"ם העולם בנימטריא בק"י, שבהם תלוי עיקר הבקיאות, להכיר את השם יתברך, הן בעלייה שהוא מדת החסד, והן בירידה שהוא מדת הדין, ועל ידי זה והיה לנום שמה כל רוצח, כי אפילו מי שכבר רצה את נפשו חס ושלום, על ידי בקיאות הזו בדרך התשובה, יכול לתקן את הכל, והשם יתברך יזכינו לחזור בתשובה שלימה, ולהכין עצמינו לקראת ימי ראש השנה הקדושים, לקבל שנה טובה ומבורכת, שנת גאולה וישועה לכל נשמות ישראל בכלל ובפרט, אמנן ואמן.

